

внутрішньодержавному, державному, наднаціональному.

В умовах формування нової просторової структури світового господарства розвиваються різні рівні реалізації міжрегіональних зв'язків, які виступають як взаємодоповнюючі процеси. Кожному з цих рівнів притаманна певна форма інтеграційної взаємодії суб'єктів ринку, що відповідає відповідному таксономічному регіональному рівню:

по-перше, транскордонні формування, локальні агломерації, засновані на розвитку прикордонних, внутрішньофірмових формах взаємодії (внутрішньодержавний таксономічний регіональний рівень, що охоплює рівень локальних регіональних утворень, мікро- та мезорегіони);

по-друге, інтеграційні об'єднання, які функціонують в межах певного субрегіону світу і охоплюють декілька країн, що розташовані в цьому регіоні (державний таксономічний рівень, що відповідає макрорегіонам);

по-третє, трансконтинентальні інтеграційні об'єднання, до яких входять країни, що належать до декількох регіонів/континентів світу (наднаціональний таксономічний регіональний рівень, що охоплює мега-та метарівень регіонального розвитку).

Таким чином, в міжнародній економіці регіон розглядається як простір, що утворює сукупність країн певного регіону/континенту світу з високим ступенем інтенсивності економічних зв'язків, які виникають на основі спільних інтересів, ресурсного забезпечення, рівня розвитку виробничих сил та характеру спеціалізації, комплементарності торгівлі, в тому числі у форматі інтеграційного об'єднання.

Геннадій ЧЕРНІЧЕНКО

Маріупольський державний університет, Україна

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

З поглибленням євроінтеграційних процесів в Україні загострилися проблеми, що стосуються трансформації соціально-економічної системи та суспільно-політичного ладу. Зазначене викликає необхідність пошуку шляхів реформування економічних зв'язків України з членами ЄС, насамперед за рахунок розвитку міжрегіонального співробітництва.

Міжрегіональне співробітництво вченими визначається, як

співпраця між регіональними і місцевими властями переважно в окремих секторах економіки і за участю лише деяких суб'єктів [1]. Однак для визначення поняття «міжрегіональне співробітництво», слід звернутися до Протоколу № 2 до Європейської Рамкової конвенції про транскордонне співробітництво територіальних громад та влади. У ст. 1 цього документа встановлено, що під «міжрегіональним співробітництвом» слід розуміти будь-яку спільну діяльність, спрямовану на формування відносин між територіальними громадами або властями двох або більше договірних сторін, крім відносин транскордонного співробітництва між сусідніми властями, включаючи укладання угод про співробітництво з територіальними громадами або властями інших держав [2].

Саме тому поняття міжрегіонального співробітництва доцільно використовувати в тих випадках, коли мова йде про співпрацю регіонів, які не є безпосередніми сусідами, але мають спільні інтереси на двосторонньому рівні. В даному контексті доцільно розглядати еколого-економічне співробітництво України з країнами Європи. Саме сфера охорони навколишнього середовища була визначена серед 7 пріоритетних сфер співпраці між Україною та ЄС в рамках Угоди про партнерство та співробітництво (1998 р.). Проблеми охорони навколишнього середовища й екологічної безпеки є одними з найважливіших проблем Європейського Союзу, в зв'язку з чим значно зростає роль міжрегіональної та транскордонної політики, під час формування нових напрямків протидії глобальним екологічним змінам.

На сьогодні стан навколишнього середовища України є вкрай загрозливим. Рівень забруднення атмосфери в окремих регіонах перевищує допустиму норму у 9 разів. Викиди шкідливих речовин в атмосферу складають близько 50 кг на одну особу [3]. В рейтингу найбільш забруднених країн, що проводився вченими Єльського та Колумбійського університетів, Україна займає 30 місце серед 132, що досліджувались. Переважна більшість європейських країн мають більш сприятливу екологічну ситуацію. Відтак, доцільно спрямовувати зусилля на формування ефективного еколого-економічного механізму міжрегіональної співпраці, що сприятиме євроінтеграційним спрямуванням в цілому.

Наразі інституційними засадами розвитку міжрегіонального співробітництва в сфері екології та охорони навколишнього середовища є Конституція України (1996 р.), Закони України "Про транскордонне

співробітництво (2004 р.), "Про охорону навколишнього природного середовища" (1991 р.), "Про інформацію" (1992 р.) та інші закони, а також різні міжнародні конвенції: Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі віддалі (Женева, 1979 р.); Конвенція про контроль транскордонних перевезень токсичних відходів та їх видалення (Базель, Швейцарія, 1989 р.); Конвенція про транскордонний вплив промислових аварій (Гельсінкі, Фінляндія, 1992 р.); Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків і міжнародних озер (Гельсінкі, 1992 р.).

Еколого-економічний аспект євроінтеграції України може бути вдало реалізованим за рахунок зваженої роботи інституційних органів різних рівнів та впровадження й дотримання стратегій екологічної політики Європейського Союзу (стратегії національного регулювання, дерегулювання й наднаціонального контролю)[4].

У діапазон функцій національного регулювання екологічно збалансованого господарювання згідно стратегії національного регулювання входять наступні основні завдання:

- розробка принципів фінансування природоохоронних заходів;
- розвиток інституціональної структури цільового резервування фінансових і кредитних ресурсів;
- формування ринку екологічних послуг;
- налаштування ринкових механізмів економічними інструментами регулювання;
- удосконалювання правової бази з урахуванням специфіки економічних і екологічних цілей сталого розвитку;

Наразі основними напрямками співпраці України з Європейським Союзом визначено гармонізацію законодавства, зокрема передбаченого в рамках Угоди про асоціацію; врахування та реагування на зміни в екологічному законодавстві торговельного характеру з метою збереження позицій українських виробників на ринках Євросоюзу; взаємодію з питань екології на міжнародному рівні. Окремим стратегічним елементом співпраці є галузь альтернативної енергетики з урахування екологічного аспекту діяльності із видобутку альтернативного газу.

Проведення політики дерегулювання дозволяє змінити засоби й механізми національного втручання, знайти баланс між екологічною якістю й економічною конкуренцією, що є в той же час наслідком

підвищення відповідальності держав-членів Євросоюзу щодо охорони навколишнього середовища. Саме в цьому контексті політика дерегулювання дозволила вирішити низку проблем щодо збереження навколишнього середовища.

Важливим моментом активізації еколого-економічного міжрегіонального співробітництва є об'єднання зусиль науково-дослідних, еколого-економічних та управлінських структур як суміжних прикордонних територій так і інших регіонів з метою використання наявного потенціалу. Відтак, екологізація міжрегіонального співробітництва матиме більшу результативність за умов взаємної поінформованості, відповідного озброєння новими знаннями і новим еколого-економічним мисленням.

Література

1. Матеха А.С. Методи підвищення ефективності міжрегіонального економічного співробітництва [електронний ресурс] / А.С. Матеха // Вісник Хмельницького національного університету - 2014 - № 2. Т. 2. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua

2. Лагно В.Т. Розвиток міжрегіонального співробітництва України та країн ЄС [електронний ресурс] / В.Т. Лагно. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua

3. Навколишнє середовище / Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. Дубовіч І.А. Особливості транскордонного еколого-інформаційного співробітництва // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.3. – С. 79-84.

5. Представництво України при Європейському Союзі та Співтоваристві з атомної енергії. Відносини Україна-ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations>